

Kirkens klokker

Af Karen Agerbæk

Billede af klokker i Viam, Frankrig. Jeg har ikke billede af dem i Thomas Kingos Kirke.

Klokker skal en kirke have, og dem, der bor tæt på Thomas Kingos Kirke, kan ikke undgå at have et nært forhold til kirkens klokker. De ringer hver dag kl. 8 og kl. 18, og selvfølgelig ved gudstjenester og kirkelige handlinger.

Der var klokke/klokker i kirken fra første dag, dvs. fra indvielsen i 1924. 35 år senere besluttede man at forny den/dem. Øjensynligt var den/de blevet skingre, hvad klokkekonsulenten påpegede. Det står i *Med troen som bygherre*, jubilæumsbogen fra 1999. I [Fyens Stiftstidende](#) står der, at klangen ikke helt var efter bogen, da klokken indeholdt 2-3 % bly. Der blev samlet ind i sognet til at udskifte dem.

Klokkerne

Der er tre klokker. Hvornår de er fra, er der som allerede antydning om i kilderne. I [Danmarks kirker](#) står der, at de to af klokkerne er fra 1924. Den tredje er fra 1959. I *Fyens Stiftstidende* står der, at der kun var en klokke frem til 1959, hvor der kom 3 nye klokker til afløsning. Det passer ikke helt med mine andre kilder, se senere. Ved indvielsen af kirken i 1924 blev der skrevet i *afleveringssynsrapporten*: 'Kirkeklokken har en overordentlig smuk klang'.

De tre klokker har hver sin størrelse, som giver hver sin tone.

Den største klokke har en diameter på 97 cm, altså en lille meter. På den står: 'Lær mig ved hvert klokkeslag at i Gud jeg styrke vinder. Spilder ingen nådens dag, hjertet ej til verden binder', en parafrase over tekst i Thomas Kingos salme: Rind nu op i Jesu navn, vers 5. Den har tonen g¹. Det er den, der står til at være fra 1959 i *Danmarks Kirker*.

Den næststørste klokke er 82 cm i diameter med teksten: 'O store Gud! vi love dig af Hjertens Grund evindelig', fra salmen: Oh Store Gud, de to første linjer. Tonen er ais¹.

Den mindste er 76 cm i diameter med teksten: 'I Naade ser du til os ned og evig er din Miskundhed', de to næste linjer i salmen Oh Store Gud. Tonen er her c².

Som sagt siger *Danmarks kirker* et, og mine andre kilder, [listen over danske klokker](#), *Med troen som bygherre* og et *regnskab* fra 1959, noget andet om klokkernes alder. Det er 64 år siden 1959, så det er ikke let at få fat i nogen, der ved, om det var 3 helt nye klokker, der er tale om, som *Med troen som bygherre*, regningen, *listen over danske klokker* og *Fyens Stiftstidende* peger på. Og om der kun var en klokke frem til 1959, som *Fyens Stiftstidende* og til dels *afleveringssynsrapporten* siger, eller om det var reparation af 2 af dem fra 1924 sammen med den tredje, der er fra 1959. I *listen over danske klokker* står der ud for klokker, hvis de er omstøbt, og det nævnes ikke ved Thomas Kingos Kirkes klokker. Så jeg vil lade det stå åbent og blot konstatere, at der nu er 3 klokker, der alle blev afleveret i 1959.

13.

REGNSKABSOVERSIKT VEDRØRENDE NYE KLOKKER TIL
THOMAS KINGOS KIRKE.

1. Tre klokker (ialt 1236 kg.), metalklokkestol (849 kg.) beslag og egetræsboomme, leveret franco v. dansk grænse:	16.376,75 kr.
2. Frægt (grænsen - Odense) 700, gebyr 49,50, told 866,85:	1.616,35
3. Transport af gl. klokke til Heidelberg	254,45
4. Rejse til Heidelberg, dagpenge til klokkekonsulent	1.000,00
5. Opbejmsning af kirkeklokker v. Falok	150,80
6. Statisk beregning ang. tårnets bæreevne	70,00
7. Telefonopringning til Heidelberg	16,00
8. Fotokopi af tegning af tårnet	13,90
9. Murerarbejde	652,49
10. Tømrerarbejde	1.612,66
11. Smedearbejde	825,80
12. Malerarbejde	127,00
13. Arkitekthonorar	214,10
	<u>22.929,99 kr.</u>
I Gamle klokke leveret til klokkestøber Schilling	<u>3.692,69 "</u>
	Nettoudgift <u>19.236,30 kr.</u>

(Oprindelige overslag led på 15.653 kr. Overakridelse: 3.582 kr.)

Regningen fra 1959

Det er ikke helt lige til at støbe klokker, da de blandt andet skal ramme den tone, de skal ringe med. Det kræver præcisionsarbejde. Derfor findes der klokkestøberier, og man valgte i 1959 et anerkendt et af slagsen.

Man bestilte klokkerne fra Schilling klokkestøberi, Heidelberg i Tyskland.

Friedrich Wilhelm Schilling,

barnebarn af den berømte klokkestøber Franz Schilling, åbnede i 1949 sit eget klokkestøberi i Heidelberg. I værkstedets tid (1949-1971) blev der i alt støbt godt 8.000 klokker, der hænger overalt i verden, fx i Filippinerne, Ghana og USA. I Danmark har vi ud klokkerne i

Thomas Kingos Kirke 4 kirker med klokker fra samme støberi omkring i København fra perioden 1959-1968.

De fleste kirkeklokker i Danmark stammer i øvrigt fra ældre tider (se [her](#)), og det er nærmest kun nye kirker, der har nye klokker, hvilket man kan se af oversigten over klokker, som ses [her](#).

I kirkens gemmer er denne oversigt over udgifterne (regnskabsoversigt) i 1959 til de nye klokker bevaret.

Her kan ses, at de tre klokker tilsammen vejer 1,2 ton, og som ved alle handler er det specificeret ret nøje, hvem der betalte for hvad. Kirken betalte fx for fragten fra grænsen til Odense og samtidig tolden på kr. 866,85. Kirken havde åbenbart også investeret i, at klokkekonsulenten havde været nede at besigtige klokkerne for kr. 1.000.

Selv synes jeg, det er pudsigt, at der også er opregnet en telefonopringning til Heidelberg på kr. 16,-. Ifølge [Statistisk Årbog 1960](#) var timelønnen i 1959 dog

gennemsnitligt kr. 6,04 for malere, kr. 6,68 for murere, kr. 6,15 for smede og kr. 6,23 for tømrere. Telefonregningen svarede således til mellem to og tre timelønninger. Fotokopien til kr. 13,90 til to timers løn. Så det var en betragtelig udgift, der selvfølgelig skulle med i regnskabet. Moms kom først til i 1967, så håndværkerpriserne er uden.

3	Kompl. Armaturen	HOLZ...	1.613,10
1	Glockenstuhl (Eisen) 849kg zu 1,90DM/kg		
	Glockenseilführung		
Metallabrechnung:			
	1.236 kg Glockengewicht		5.062,20
	62 kg Abbrand		<u>10.222,30</u>
	1.298 kg Glockenbronze zu 3,90DM/kg		
abzüglich vereinbarter Nachlass in Höhe der Bahnfracht, da Abholung durch LKW aus Odense erfolgte (Schr. v. 28.10.1959)			- 297,-
Anzahlung durch Scheck am 25.4.1959			<u>9.925,30 = 16.376,15</u>
8. Jan. 1960 Ankauf der Glockenscherben 574 kg zu 3,90DM/kg (1t. Amlage)			- 5.000,-
verbleibende Rechnungssumme :			<u>4.925,30</u>
			- 2.238,60
			<u>2.686,70</u>

Af et andet dokument i arkiverne kan ses, at der blev nøje afregnet på metallet til klokkerne. 'Glockenstuhl' er den metalklokkestol, der nævnes i regnskabet, og det kan ses, at prisen pr. kg for jern var 1,90 DM, hvilket svarede ca. til 3 kr. (kursen var 1,65). Selve klokkerne var støbt af bronze, med en metalværdi på DM 3,90 (kr. 6,50) pr. kg, og her blev både klokkernes vægt samt 'Abbrand' medregnet – sidstnævnte er smeltetab. 'Glockenscherben', som står lidt længere nede, er til gengæld klokkeskår, som her må være støberiets køb af den klokke, der er nævnt som 'Gamle klokke leveret til klokkestøber Schilling' og betalt transport til i regnskabet med kr. 254,45, som modregnes. Selve metallet var derfor det dyreste ved klokkerne.